

Datum

2023-08-17

Vår referens

Arvid Nordland

Enhetschef

arvid.nordland@malmo.se

**Remiss från Livsmedelsverket om föreskrifter om ändring i Livsmedelsverkets föreskrifter och allmänna råd om kontrollfrekvens för riskbaserad offentlig kontroll - dnr 2023/02073
MN-2023-7546**

Sammanfattning

Miljönämnden har fått Livsmedelsverkets förslag om ändring av föreskrifter och allmänna råd (LIVSFS 2023:2) om kontrollfrekvens för riskbaserad offentlig kontroll för yttrande.

Livsmedelsverket föreslår att tillämpningsområdet för föreskrifterna ändras till att även omfatta verksamheter som hanterar material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel samt anläggningar som tillverkar snusliknande produkter. Ändringsföreskriften föreslås träda i kraft den 1 januari 2024 och syftar till att skapa förutsättningar för en likvärdig kontroll i Sverige.

Förslag till beslut

1. Miljönämnden godkänner förvaltningens förslag till yttrande.
2. Miljönämnden justerar paragrafen omedelbart.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelsen, daterad 2023-08-01
- Förslag till yttrande, daterat 2023-01-08
- Livsmedelsverkets förslag till föreskrift
- Livsmedelsverkets konsekvensutredning

Beslutsplanering

Miljönämnden, 2023-08-29

Beslutet skickas till

Livsmedelsverket

Ärendet

Livsmedelsverket har översänt förslag till ändring föreskrifter och allmänna råd om kontrollfrekvens för riskbaserad offentlig kontroll till miljönämnden för yttrande. Remissvaret önskas senast 31 augusti 2023.

Bakgrund

Miljönämnden har parallellt med detta ärende även mottagit ytterligare en remiss från Livsmedelsverket som gäller utformningen av riskklassningsmodellen för kontaktmaterial (dnr 2020/01137). Synpunkter på den remissen besvaras i ett separat ärende.

Material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel

För att säkerställa att den inre marknaden fungerar effektivt avseende utsläppande av kontaktmaterial på marknaden och för att garantera en hög skyddsnivå för människors hälsa och konsumenternas intressen finns det särskilda regleringar samt krav på kontroller inom EU. Syftet är att kontaktmaterial inte ska utgöra en risk för människors hälsa eller vara vilseledande avseende märkning, marknadsföring eller presentation. De företag som släpper ut kontaktmaterial på marknaden är ansvariga för att kraven uppfylls.

Kontroll av kontaktmaterial har genomförts under många år inom EU men i Sverige saknades stöd i livsmedelslagen för att utföra kontroll före år 2021. Miljönämnden fick innan införandet möjlighet att yttra sig över Näringsdepartementets förslag till ny lagstiftningen och valde då att avstyrka förslaget i sin helhet. Detta på grund av att det saknades en tillräcklig konsekvensanalys av grundförutsättningarna för en ändamålsenlig kontroll såsom riskklassning, sanktioner, avgiftssystem och fördelning av kontrollansvar mellan myndigheter. Miljönämnden invände också mot ansvarsfördelningen där kommunerna föreslogs få hela det operativa kontrollansvaret för sakområdet. Detta innebär att ett komplext kontrollområde kommer delas mellan samtliga kommunala tillsynsmyndigheter. Det hade varit mer effektivt att centralisera delar av kontrollen, likt övriga livsmedelsområdet, eftersom många kommuner endast får kontrollansvar för ett fåtal berörda anläggningar som kräver särskilda kompetenser.

Kontrollfrekvens för riskbaserad offentlig kontroll

Livsmedelsverket beslutade i maj 2023 om nya föreskrifter och allmänna råd om kontrollfrekvens för riskbaserad kontroll. Tillämpningsområdet för denna föreskrift begränsades till att inte omfatta kontaktmaterial eller anläggningar för tillverkning av snusliknande produkter eftersom Livsmedelsverket först behövde invänta ändringar i andra nationella regelverk. Föreskriften om kontrollfrekvens syftar till att bidra till en mer enhetlig och riskbaserad kontroll genom att fastställa gemensamma principer för fastställande av kontrollbehovet samt uppmana kontrollmyndigheter att använda Livsmedelsverkets nya modell i sin helhet.

Livsmedelsverkets förslag innebär att tillämpningsområdet för föreskriften om kontrollfrekvens breddas till att även omfatta kontaktmaterial och anläggningar för tillverkning av snusliknande produkter.

Konsekvensbeskrivning

Förslaget innebär positiva effekter för konsumenten då en fungerande kontroll minskar risken att få i sig skadliga ämnen. Negativa effekter som kan uppstå på grund av otillåten användning av kontaktmaterial sker främst vid regelbunden exponering under lång tid. Det är därför särskilt viktigt med en fungerande kontroll ur ett barnperspektiv eftersom de är känsligare och riskerar att exponeras under lång tid om inte skadliga produkter begränsas.

Miljöförvaltningens bedömning

Livsmedelsverkets förslag bidrar till att skapa en enhetlig kontroll av kontaktmaterial och anläggningar för tillverkning av snusliknande produkter. Miljöförvaltningen ser därför positivt på förslaget i sin helhet.

Förvaltningen vill däremot framföra synpunkter på hur införandet av nya kontrollområden bör hanteras framöver. Det är av stor vikt att det tas större hänsyn till kommunala kontrollmyndigheters förutsättningar att bedriva kontroll inom sina ansvarsområden. Avsaknaden av utförliga konsekvensutredningar gör det svårt att förutse utmaningarna med föreslagna ändringar. Kontrollen av kontaktmaterial har enligt förvaltningens uppfattning införts på ett bristande sätt.

Detta på grund av att:

- Kontrollansvaret för hela området har tillfallit kommunerna trots att detta är en ineffektivt utnyttjande av kompetens eftersom varje myndighet endast kommer ha ett fåtal eller inga anläggningar. Det hade därför varit effektivare med en centralisering av vissa delar, exempelvis producenter av kontaktmaterial vilket kräver en omfattande kompetens för att kunna utföra en ändamålsenlig kontroll.
- Lagstiftning som möjliggör kontroll infördes under 2021 utan att det fanns några andra grundförutsättningar på plats. Det fanns inget krav på berörda anläggningar att registreras, ingen modell för hur mycket kontroll som ska utföras och väldigt lite vägledning att tillgå från Livsmedelsverket som vägledande myndighet. Detta riskerar att skapa väldigt stora variationer i hur kontrollen utförs runt om i landet och skadar förtroendet för samtliga kontrollmyndigheter.
- Kommunens ansvar för kontrollverksamhet har ökat ständigt under senare år, både inom livsmedels- och miljöområdet. Detta innebär stora ekonomiska konsekvenser för kommunerna eftersom tidsåtgången och kostnader omfattar mycket mer än bara den kontroll som kan avgiftsfinansieras. Kommunerna behöver därför öka kontrollens kommunbidrag för att kunna uppfylla de krav som ställs på alla kontrollmyndigheter, vilket innebär att resurser behöver tas från andra verksamheter såsom skola eller välfärd. Konsekvensutredningar som utförs behöver ta hänsyn till denna kostnadsökning.

Ansvariga

Rebecka Persson
Miljödirektör

Arvid Nordland
Avdelningschef
Avdelningen för livsmedelskontroll